

MEMO

Aan: De raads- en burgerleden
Van: College van Burgemeester en Wethouders

Documentnummer
664424

Datum: 8 april 2025

Zaaknummer
663364

Onderwerp: Rotonde Kunst gemeente Boekel

Beste raads- en burgerleden,

Conform het coalitieprogramma is er vorig jaar gewerkt aan het opstellen van het nieuwe programma 'Boekel Belevén'. Op 14 januari 2025 is dit programma vastgesteld, waardoor er nu beleid ligt op de onderwerpen kunst, cultuur, recreatie en toerisme. Hierbij is vastgesteld dat de gemeente Boekel kunst in de openbare ruimte belangrijk vindt en dat kunst een meerwaarde heeft voor de profilering van de gemeente. Eén van de projecten is daarom ook om te onderzoeken of het mogelijk is om één of meerdere kunstwerken te realiseren op of rond de rotondes van de randweg. Middels deze memo willen we u op de hoogte brengen over de resultaten van dit onderzoek.

De locatie

De randweg om Boekel is in 2021 geopend. Langs Boekel zijn er vier rotondes ter hoogte van de Volkelseweg, de Vlonder, de Gemertseweg en bij de Erpseweg. Provincie Noord-Brabant is eigenaar van de randweg en van de rotondes. Dit maakt dat de provincie ook akkoord dient te gaan met het plaatsen van de kunstwerken. De provincie heeft aangegeven dat ze openstaan voor dit project onder de voorwaarden dat:

- de verantwoordelijkheid voor de inrichting (en daarmee financiering) en het beheer van de rotonde komt te liggen bij de gemeente Boekel;
- gemeente Boekel is verantwoordelijk voor de vergunningenprocedure en moet zorgen dat het kunstwerk voldoet aan de beoordelingsregels van de Omgevingsverordening Noord-Brabant;
- het kunstwerk en het proces moeten voldoen aan de landelijke algemene voorwaarden voor kunst opdrachten (zie bijlage 1);
- er moet een positief advies worden afgegeven door Kunstloc.

Daarnaast moet het kunstwerk voldoen aan eisen rondom veiligheid. Dit betekent dat niet alle materialen gebruikt mogen worden, omdat dit gevaarlijk kan zijn als er een verkeersongeluk gebeurt. Indien hier niet aan voldaan is, dan gaat de provincie niet akkoord en zal het niet mogelijk zijn om op deze locaties een kunstwerk te plaatsen.

Hoe te komen tot een positief advies van de provincie?

Om te komen tot een positief advies dient er naast te voldoen aan de provinciale en landelijke voorwaarden ook het volgende proces doorlopen te zijn:

1. Samenstellen van een commissie voor de kaderstelling van de opdrachtformulering en advisering. Leden van deze commissie zijn bijvoorbeeld de provincie, lokale kunstenaars, een adviesorgaan rondom kunst, omwonenden, de heemkundekring etc. Hierdoor start je een participatieproces en daarmee probeer je te komen tot een gedragen kunstwerk.

2. Het doorlopen van een locatieonderzoek. Aanwijzen van de locatie, maar ook onderzoek doen naar de geschiedenis van de locatie, omwonenden en eventuele toekomstplannen.
3. Opdrachtformulering opstellen voor de kunstenaars in samenwerking met de eerder gemaakte commissie.
4. Aanbesteding uitzetten: je kunt hieruit kiezen voor een open aanbesteding of gericht kunstenaars benaderen. Uiteraard moet de aanbesteding ook aansluiten bij het lokale beleid.
5. Keuze maken uit de kunstenaars en offertes en in gesprek met kunstenaar en commissie nogmaals toelichten wat we verwachten en opvragen van meerdere schetsontwerpen.
6. Keuze maken uit de concept schetsontwerpen.
7. Definitief ontwerp vaststellen.
8. Vergunningaanvraag indienen en akkoord verkrijgen van alle partijen.
9. Realisatie van het kunstwerk (en onderhoud).

Een kunstwerk mag geen reclame-uiting zijn, maar moet aanspreken tot de verbeelding en verschillende reflecties weerspiegelen. Een kunstwerk zet aan tot dialoog, doordat verschillende oogpunten erin zijn verwerkt. Alleen door bovengenoemd proces te volgen, is de kans groot dat een kunstwerk hieraan voldoet en dat er door Kunstloc een positief advies wordt afgegeven.

Ondanks dat er beperkte inspraak is op het uiteindelijke ontwerp, kunnen we in de opdrachtomschrijving als gemeente wel bepaalde voorwaarden meegeven. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan de totale kosten, de wensen omtrent het soort kunstwerk of materialen, maar ook voorwaarden rondom het toekomstig onderhoud. Indien er op de rotonde een kunstwerk wordt geplaatst, dan wordt het onderhoud (beheer) van die rotonde voor de gemeente. Elk onderhoud aan de rotonde betekent dat er een aanvraag bij de provincie moet worden gedaan voor een tijdelijke verkeersmaatregel om het onderhoud te mogen plegen op de rotonde. Door bijvoorbeeld als voorwaarde op te nemen dat de rotonde voor maximaal 50% kunstwerk mag zijn en de rest laagblijvend bloemenmengsel, kunnen we inspelen op een lager onderhoud dan wanneer er bijvoorbeeld gras zou worden gezaaid. Dit soort voorwaarden kunnen pas verder uitgewerkt worden als er gestart wordt met het daadwerkelijke proces om te komen tot de kunstwerken.

Financieel

Om het kunstwerk of de kunstwerken te kunnen realiseren, is er onderzocht hoeveel budget er gereserveerd dient te worden. Indien er gekozen wordt voor één rotonde dan dient er een budget van € 125.000,- gereserveerd te worden. Dit budget is benodigd voor: de procesbegeleiding, aanstelling en begeleiding van de adviescommissie, openbare aanbesteding, selectie van de kunstenaars, opdrachtverstrekking, schetsontwerpen, presentaties aan bijv. omwonenden en provincie, vergunningen, voorbereiding locatie en plaatsing. Indien alle vier rotondes tegelijk worden ontworpen, dan kan er sprake zijn van een budgetvoordeel. Het totale benodigde budget wordt dan geschat op € 300.000,-. Afhankelijk van welk kunstwerk of welke kunstwerken er worden geplaatst, moet het onderhoudsbudget voor de kunstwerken en het groenonderhoud hierop aangepast worden. Op dit moment is nog niet in te schatten hoeveel geld hier structureel voor nodig is.

Aangezien er in 2026 minder middelen vanuit het Rijk naar de gemeente komen, dienen we voorzichtig te zijn met financiële uitgaven en zeker als het gaat om de bedragen die hierboven genoemd zijn. Zowel met de incidentele uitgaven als structurele uitgaven. Het is belangrijk om eerst te kijken hoe de financiën uitvallen. Echter, hebben we ook gekeken of we de kosten

mogelijk minder konden belasten op de gemeentelijke financiële middelen. Er zijn 2 opties onderzocht: samenwerking met ondernemers en de aanspraak op subsidies. Deze worden hieronder toegelicht.

Er is onderzocht of er ondernemers binnen de gemeente Boekel waren die dit gezamenlijk mee willen oppakken en dus ook mee wilden betalen. Vanwege de vele eisen die er gesteld worden door de provincie over o.a. het proces, maar ook over de materialen en de beperkte inspraak die de drie ondernemers dan overhielden, hebben zij besloten niet aan dit complexe proces deel te nemen. Indien ondernemers in de toekomst wel willen deelnemen, dan wordt dit gelijk opgepakt.

Er waren tijdens de periode van het onderzoek ook geen subsidiemogelijkheden waarmee we een gedeelte van de kosten zouden kunnen dekken. We blijven dit in de gaten houden. Mochten er wel subsidies beschikbaar komen, dan kunnen we de kunstwerken wellicht wel mogelijk maken en zullen we met een advies naar u toekomen.

Conclusie

Op dit moment wordt er geen verdere uitvoering gegeven aan de uitwerking van de maximaal vier kunstwerken. Het moment is niet de juiste. Dit betekent echter niet dat de kunstwerken nooit gerealiseerd zullen worden. We blijven kijken of er toch mogelijkheden komen om toch aan de slag te gaan met de realisatie van deze kunstwerken. Indien er iets verandert, brengen we u op de hoogte.

Bijlagen

1. De landelijke algemene voorwaarden kunstopdrachten